СӨЙ ГОМЕРНЕ, СӨЙ ХАЛЫКНЫ, СӨЙ ХАЛЫКНЫҢ ДӨНЬЯСЫН!

ДУСЛЫК

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫ ХАЛЫК ГАЗЕТАСЫ
НАРОДНАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА

Газета 1931 елның 1 июленнән бирле чыга | №143 (7442) | 1 декабрь, 1992 ел. СИШӘМБЕ | Бәясе 4 тиен.

Урманчылар эштә

Урман промышленносте хуҗалыгы. Көзге пычраклык, юлсызлык урманчыларның эшенә шактый тоткарлык ясады. Инде һава торышы җайланып, юлларга тотрыклылык иңгәч эшләр акрын гына җайга төшә башлады.

Агач әзерләүчеләр арасында Николай Степанович Суховның 5 кешелек бригадасы һәрвакыттагыча әйбәт нәтиҗәләр бирә. Айдан-айга планнарны үтәп килүче, стабиль нәтиҗәләргә ирешүче коллектив уңышында бригадир Николай Степановичның тырышлыгы зур роль уйный. Тәҗрибәле урман эшчесе кешеләр белән уртак тел таба, коллективны хезмәткә туплый белә.

Инде агач эшкәртүчеләргә килсәк, Бутаиха урман пунктыннан Михаил Григорьевич Лисюков бригадасына тиңнәр юк. Авыр хезмәтне җиренә җиткереп башкаралар, һәрвакыт күркәм нәтиҗәләргә ирешәләр алар.

Урманчылар акрынлап урман ташуны да ритмга салып киләләр. Бу эштә Николай Корсаков һәм Касыйм Усманов эшли торган агрегат алда бара.

Урманчылар хәзер һәр көнне файдага кулланып, елны әйбәт нәтиҗәләр белән тәмамларга омтылып эшлиләр.

З. ХӘБИБУЛЛИНА,
план-экономика бүлеге начальнигы.

Алар—шоферлар. Җәйге тузанлы эссе һавада да, көзге пычракта да, кышкы суыкларда да алар руль артына утыралар да юлга чыгалар. Техникага мәхәббәт Анатолий һәм Василийны шул һөнәрне сайларга этәрә, хуҗалык мәшәкатьләре белән яшәргә, һәр нарядны төгәл үтәргә күнегү егетләргә тоткарлыксыз эшләргә көч бирә. Хәер, Анатолий Иванович Гавриловның да, Василий Валентинович Захаровның да әле беләкләреннән көч-куәт, йөрәкләреннән омтылышның ташып торган чагы. Шуңа да «Мамык» совхозының төп яшь эшче кәчләренә хас булганча, хуҗалык экономикасын ныгытуда хезмәтләрен бер дә иренмичә, бик теләп куялар.

РӘСЕМДӘ: «Мамык» совхозы шоферлары А. И. Гаврилов һәм В. В. Захаров.

Н. Азизов фотосы.

Әйбәт үсеш алалар

«Рассвет» совхозында ит җитештерүгә зур игътибар бирелә. Шунлыктан мөгезле эре терлекләрдән һәрвакыт әйбәт үсеш алына. Агымдагы елның 10 аенда совхоз буенча мөгезле эре терлекләрнең уртача тәүлеклек артымы 555 грамм тәшкил итте. Ул үсешләр тәҗрибәле терлекчеләр тырышлыгы белән яулана. Мәсәлән, Риф Рәшитович Маняпов 2 айдан зуррак булган бозаулар карый. Җәй көне ул аларны җәйләүдә асрый һәм кышларын да ул аларны үзе карый. Ул тәрбияләгән бозаулар көр булып үсәләр, үлем-китем дә юк. Агымдагы елның 10 аенда ул алардан 9 центнер үсеш алды, малларның тәүлеклек уртача артымнары 750 грамм тәшкил итте. Риф Рәшитович шушы тармакта 4 елдан артык хезмәт куя инде. Бу эш аңа бик охшый һәм ул аны теләп башкара. Бозауларны ул физик торышларына карап рацион буенча ашата һәм эчертә. Зооветталәпләр кушканча печән, салам, тоз, минераль өстәмәләр бирә һәм нәтиҗәләре дә шуңа әйбәт. Биредә малларны кышлату өчен барлык шартлар да тудырылган, авыр эшләр механикалаштырылган, маллар өчен яхшы сыйфатлы азык хәзерләнгән.

В. САТДАРОВ

Сессия ачылды

Татарстан Республикасы Югары Советының уникенче чакырылыш XIII сессиясе 1992 елның 30 ноябрендә сәгать 10да Татарстан Республикасы Югары Советының утырышлар залында ачылды.

Татарстан Республикасы Югары Советы Президиумы карары

Татарстан Республикасының уникенче чакырылыш Югары Советының ундүртенче сессиясе көн тәртибе турында

Татарстан Республикасы Югары Советы Президиумы КАРАР БИРӘ:

Татарстан Республикасы Югары Советының ундүртенче сессиясе көн тәртибенә түбәндәге мәсьәләләрне кертергә:

1. «Татарстан Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы проекты хакында.
2. «Татарстан Республикасының Югары арбитраж суды турында» Татарстан Республикасы Законы проекты хакында.
3. 1992—1995 елларга Татарстан Республикасында җинаятьчелеккә каршы көрәш буенча Дәүләт комплекслы программасы проекты турында.
4. «Милиция турында» Татарстан Республикасы Законы проекты хакында.
5. «Татарстан Республикасында судьяларның статусы турында» Татарстан Республикасы Законы проекты хакында.
6. «Татарстан Республикасында судлар төзелеше турында» Татарстан Республикасы Законы проекты хакында.
7. «Юл хәрәкәте, транспортны файдалану һәм саклау, юл-урам челтәрен тоту кагыйдәләрен бозган өчен административ җаваплылык турында» Татарстан Республикасы Законы проекты хакында.
8. «Хокук һәм җәмәгать тәртибен, идарә итүнең билгеләнгән тәртибен бозган өчен административ җаваплылыкны көчәйтү турында» Татарстан Республикасы Законы проекты хакында.
9. «Ату коралын һәм хәрби кирәк-яракларны сатып алу, саклау һәм файдалану кагыйдәләрен бозган өчен административ җаваплылыкны көчәйтү турында» Татарстан Республикасы Законы проекты хакында.
10. «Янгын куркынычсызлыгы турында» Татарстан Республикасы Законы проекты хакында.
11. «Татарстан Республикасы Прокуратурасы турында»гы Закон проекты хакында.
12. «Татарстан Республикасында Дәүләт яшьләр сәясәте турында»гы Закон проекты хакында.
13. «Җир өчен түләү турында»гы Закон буенча Татарстан Республикасы Президентының тәкъдиме хакында.
14. Республика мөлкәте һәм коммуналь мөлкәт арасында милекне аеру турында.
15. «Күмәк шартнамәләр һәм килешүләр турында» Татарстан Республикасы Законы проекты хакында.
16. «Җир асты байлыклары турында» Татарстан Республикасы Законы проекты хакында.

Татарстан Республикасы Югары Советы Рәисе Ф. МӨХӘММӘТШИН.
Казан, 1992 ел, 20 ноябрь.

Игътибар арта

Үләннәр орлыкчылыгы станциясе. Зур булмаган бу коллектив хәзер бер үк вакытта үләннәр орлыгы әзерләү һәм аларны чистарту белән шөгыльләнә. Шунысы куанычлы: соңгы елларда үлән орлыгы үстерү белән шөгыльләнүнең файдалы булуын аңлап, әлеге эшкә алынучыларның саны байтакка артты, бу безгә әзерләү эшләрен уңышлы алып барырга мөмкинлек бирдә. Быел 1 октябрьгә станция 16 миллион 12 мең сумлык үлән орлыгы әзерләде, район буенча бу юнәлештә безнең иң төп ышанычлыларыбыз— «Мамык» һәм «Рассвет» совхозлары. «Мамык» совхозы, мәсәлән, 261 центнер донник орлыгы тапшырды, шуның белән совхоз кассасына 4 миллион 510 сум табыш кертте. Хуҗалык әлеге эшне киләчәктә дә дәвам итәргә җыена. Бу җәһәттән «Рассвет» совхозы үзенең стабильлеге, нәтиҗәле эшләве белән күпләргә үрнәк. Быел алар 283 мең сумлык люцерна, 3 миллион 100 мең сумлык костер орлыгы әзерләп тапшырдылар. Районда оешып килгән фермер хуҗалыклары да бу табышлы тармакка игътибар бирәләр. «Аргамак» хуҗалыгы, мәсәлән, 1 миллион 190 мең сумлык фацелия орлыгы сатты. «Чирмешән» фермер хуҗалыгы исә 436 меңлек костер орлыгы тапшырды.

Хәзер, әйткәнебезчә, станциядә орлыклар эшкәртү алып барыла. Бу хезмәт белән озак еллар инде орлык чистарту эшчеләре Тамара Александровна Григорьева һәм Надежда Александровна Яшмурзина шөгыльләнәләр, аны бар таләпләренә китереп үтиләр. Бу эшне сыйфатлы алып бару баш агроном А. И. Самсоновның даими игътибарында тора. Ә машиналарның төзеклеген К. М. Мөлеков тәэмин итә. Коллектив шулай көйле һәм бердәм эшләп- әйбәт кенә нәтиҗәләргә ирешә.

В. МАЛИНИНА,
бухгалтер.

ЮНЕСКО вәкиле булыр

Татарстан Республикасы вице-президенты В. Лихачев 23—24 ноябрьдә Мәскәүдә булганда ЮНЕСКОның Мәскәү бүлеге директоры А. Покровский һәм Россия Федерациясенең ЮНЕСКО эшләре буенча комиссиясе рәисе А. Жуков белән сөйләшүләр алып барды. Анда әлеге халыкара оешманың программаларында Татарстанны актив катнаштыру, Казан шәһәрендә ЮНЕСКО эшләре буенча Татарстан Республикасының милли комитетын ачу мәсьәләләре тикшерелде.

Ишеттегезме әле...

Красноярскида хосусыйлаштыру чеклары бирү пунктларының берсенә билгесез өч кеше килеп керә һәм газ баллоннары ярдәмендә бөтен бүлмәгә газ сиптерә. Пункт хезмәткәрләре «аңга килгәнче» алар 112 ваучерны эләктереп китәләр, герблы мөһерне дә алырга онытмыйлар. Дөрес, караклар ерак китә алмый, милиция икесен бик тиз тота. Берсен эзләү дәвам итә.

Игътибар: „Туры элемтә“

1992 елның 4 декабрендә көндезге 15 сәгатьтән 17 сәгатькә кадәр район эчке эшләр бүлеге район халкы белән «Туры элемтә» үткәрә. Элемтә өчен телефоннар: 2—12—30, 2—12—33, 2—18—47.

Шалтыратыгыз, көтәбез!
РАЙОН ЭЧКЕ ЭШЛӘР БҮЛЕГЕ.

● Авыл һәм аның киләчәге

Соңгы сүз әйтелмәгән әле

Соңгы вакытларда район газетасы авыл, аның тарихы, бүгенге көн проблемалары һәм киләчәк перспективалары турында материалларны шактый еш бирә. «Россия» колхозыннан Ю. Терентьев, Ульянов исемендәге колхоздан В. Газизов, «Заветы Ильича»дан М. Маринин һәм башка авторлар белән килешми мөмкин түгел, чөнки алар бүгенге авыл хуҗалыгының катлаулы хәле турында борчылу белән сугарылганнар.

Мин үзем дә, авыл хуҗалыгы производствосы ветераны буларак, аларның колхозлар язмышы турындагы борчуларын күңелемнән уртаклашам. Колхоз җирдә хуҗалык итүнең алмаштыргысыз бердәнбер формасы дип санамасам да, кабул итәрлек алым, чөнки ул хуҗалык исәбенә нигезләнә һәм аның эчендә подрядның барлык — звено, бригада, гаилә һәм башка формаларын оештырып була. Бу мәсьәлә бәхәс тудырмас дип уйлыйм. Бер үк вакытта бүгенге колхозлар базасында фермер хуҗалыклары да оештырырга мөмкин. Иң мөһиме, коллективларга күбрәк мөстәкыйльлек бирергә, эшләү өчен уңайлы шартлар тудырырга, тиешле булган техника белән тәэмин итәргә, җитештерелгән продукциясенә тәңгәл килерлек һәм барлык чыгымнарны эченә алырлык итеп хезмәткә түләүне көйләргә кирәк. Җыеп әйткәндә, әгәр без муллыкта һәм хокук нигезләренә таянган (ул идея, билгеле ки, үзеннән-үзе һәркемне җәлеп итә) үрнәк җәмгыятьтә яшәргә теләсәк, эшне авылны яңартудан, крестьянлыкны торгызудан башларга тиешбез.

Кешеләр элек-электән үзен туендырган, куйган хезмәтенә өчләтә кайтара торган җиргә һәрвакыт тартылганнар. Ул саклый да, ашата да, җылыта да, яшәү дә бүләк итә. Шуңа күрә колхоз-совхоз системасы дистәләрчә еллар яшәгән чорны гел начар гына итеп күрсәтү белән килешергә, бернәрсә дә бирмәдә диярга мөмкин түгел. Шул елларда игенчеләрнең, терлекчеләрнең, авыл хуҗалыгы белгечләренең һәм башкаларның фидакарь хезмәтен ничек исәпкә алмаска мөмкин.

Бүгенге көйсезлекләрнең сәбәбе, минем карашымча, җәмгыятебезнең авылга карашында. Дөресен әйткәндә, авыл яши алырмы дип, аның өстендә нинди генә экспериментлар үткәрелмәде. Бу кечкенә хуҗалыкларны бетерү, колхозларны эреләндерү, йорт яны участокларын чикләү, салым политикасында да чагылды. Күз алдына китерегез әле: терлек асрасаң — салым бир, җимеш агачы утыртсаң — тагын түлә. Һәр нәрсәгә шулай, әйтерсең крестьянны җирдән биздерү өчен кемдер юри тырыша инде.

Машина-трактор станцияләре (МТС) оештыруны гына алыйк. Сүз дә юк, авыл хуҗалыгын үзгәртеп кору эшендә ул тарихи момент булды. Ул крестьян хезмәтенең бар кыенлыкларыннан арындырды. Бу уңай ягы белән беррәттән, шунда ук эшнең икенче, чагыштырып әйтсәк, медальнең икенче ягы да бар иде. Техникадан файдаланган өчен натуралата түләү барлык чикләрне узып китте, һәр эшкәртелгән гектарга 13—15 центнерга кадәр җитте. Ул чактагы уртача уңыш та шуннан ким чыккан бер заманда бу. Аның өстендә дәүләт планы бар әле. Аерым елларда хуҗалыкларда фураж гына түгел, орлык та калмады. Колхозчыларның хезмәт көннәренә гиеннәр генә түләнде. Әмма авыл хезмәтчелләре, аларга тиешле бәяне бирергә кирәк, шул елларның бар авырлыгын үз җилкәләрендә күтәрделәр һәм дәһшәтле сугыш елларын да илне, фронтны икмәк белән тәэмин иттеләр.

Техникага, ягулык-майлау материалларына бәяләрнең стабиль булмавы, авыл хуҗалыгы продукциясенә билгеләнгән бәяләр кую да колхозларны авыр финанс хәленә куйды. Колхозлар, соңгы вакытларда гаять югары процентлар белән ссуда алырга мәҗбүрләр. Мондый шартларда җитештерелгән барлык продукция бурычны каплауга китә.

Бүгенге көчеш чорында авылда яшәүчеләр өчен түзә алмаслык шартлар килеп туа. Промышленность предприятиеләре вәкилләре авыл хуҗалыгы продукциясе җитештерүне бик гади һәм җиңел саныйлар дигән фикер туа. Үзләре җитештергән продукциягә бәяне мөстәкыйль кую мөмкинлегеннән файдаланып, алар колхоз керемнәре балансын саклау турында уйлап та карамыйлар. Әмма бу үз-үзеңне юк итүгә тиң. Бу кешеләр үзләре утырган ботакны чабалар булып чыга. Шуны онытырга ярамый, авылны торгызу гына безгә дер жавабызның элекке куәтен һәм данын кайтара ала.

Үзгәртү җилләрен җәмгыять аңлап каршы алды. Ләкин шуны да онытырга ярамый, көчле, идарә ителми торган җил үз юлында яхшысын һәм яманын да аерып тормыйча себереп китүче ураганга әверелүе дә ихтимал. Шуңа күрә хезмәтне оештыруның авыл хезмәтчелләренең ихтыяҗларын канәгатьләндерерлек яңа формаларын эзләү, аларның тормыш хәле яхшыруга, җитештерү белән кызыксынучанлыкны күтәрүгә ирешү кирәк. Шәхси хәлен яхшырту турында уйлау белән беррәттән күмәк хуҗалык иткәндә авылны социаль үзгәртеп кору: халык мәгарифе, медицина хезмәте, ә тагын да мөһиме — ветераннарга, инвалидларга яки яклауга иң мохтаҗларга нормаль тормыш шартларын тудыру кебек проблемаларны хәл итү дә җиңелрәк.

Районның кайбер хуҗалыкларында булган шундый нәтиҗәгә киләсең. «Ленинский путь», «Восход» һәм башка колхозларда бу юнәлештә эш колачлы алып барыла. Торак төзү, газ кертү, юллар салу аларда игътибар үзәгенә куелган. Төзелеш материаллары, техника, иң беренче чиратта кирәк товарлар белән тәэмин итүдә төрле кыенлыклар булуга карамастан, район хуҗалыкларында эш бер урында тормый. Быел безнең район колхозчылары һәр гектардан уртача 23.6 центнер уңыш җыеп алдылар. Мичурин исемендәге колхозда ул рекордлы чиккә күтәрелде, 45 центнерга җитте. Бу күмәк хуҗалыкларның, җирдә хуҗалык итүнең башка формалары белән беррәттән, яшәргә сәләтлелеген дәлилләүче фактор түгелме соң?!

Колхозлар әле үзләренең соңгы сүзен әйтмиләр, чөнки алар реаль мөстәкыйльлек алып яшәп караганнары да булмады. Әгәр аларга фермер хуҗалыклары хокуклары бирелсә, рентабельле эшли, илне азык-төлек белән тәэмин итү бурычын үти алачаклар. Бүгенге күмәк крестьян эшли ала һәм аны теләп башкара. Тик бәяләр белән аның кулына сукмасыннар, җир игәргә, икмәк үстерергә мөмкинлек тудырсыннар гына.

А. ДМИТРИЕВ,
сугыш һәм хезмәт ветераны.

Авылыбызда ихтирам казанган кешеләр байтак. Любовь Сергеевна Хмелева белән Мария Михеевна Алексеева — нәкъ әнә шундыйлар. Любовь Сергеевна — Андреевка авылы кызы. Ул кече яшьтән туган авылында эшкә калды, яшьтәшләре сыман читкә китәргә ашыкмады. Авылыбыз егетенә кияүгә чыгып матур гына гаилә корып җибәрделәр. 1957 нче елдан бирле фермада сыерлар сауды. Любовь Сергеевнаның уңганлыгына, тырышлыгына күпләр соклана. «Кеше хезмәте белән мактаулы» дип юкка гына әйтмәгәннәр. Аның алны-ялны белми хезмәт куюы һәм хәзерге вакытта пенсия яшендә булуына карамастан хезмәтен шушы фермада яшь бозаулар бүлегендә дәвам итүе авыл халкында хөрмәт һәм ихтирам уята. Карап торуга бик җиңел тоелган бу эш җаваплылык, җитезлек таләп итә. Аның авылдашы Мария Михеевна Алексеева турында да шушы ук сүзләрне әйтергә була. Ул да күп еллардан бирле сыерлар сава. Хәзер пенсия яшендә инде, ә җәйләрен чөгендер үстерә. Бу ике ханым гаиләдә үрнәк ана да. Ишле балалар тәрбияләп үстерделәр. Балалары да ата-аналарына охшаган, кешеләргә игелекле, хезмәт сөючәннәр.

РӘСЕМДӘ: «Восход» колхозы терлекчеләре Любовь Сергеевна Хмелева белән Мария Михеевна Алексеева.

Тәтештәге яңарыш

Безнең язмышка авыр заман туры килде. Һәркайда инфляция һәм җитмәүчелек диңгезе кайный. Хәзер төзүчеләр аеруча кыен шартларда эшлиләр. Шуңа да карамастан, акыл белән һәм тырышып эшләгәндә, бу тармакта да күркәм нәтиҗәләргә ирешеп була. Тәтеш районындагы яңарышлар шуны раслый.

Районда торак пунктларын социаль-экономик үстерү программасы тормышка ашырыла: газ кертү эшләре киң җәелдерелде: бер-бер артлы мәдәният-көнкүреш биналары үсеп чыга. Быел гына да Урюм авылында менә дигән мәдәният йорты сафка басты, Кадыш телевизион ретрансляторы төзелде, Тәтеш шәһәрендә телефон нокталарының арттырылды. Зур Шемякино авылында шәфкатьлелек йортын төзү тәгәлләнеп килә, Олы Тарханда телефон станциясе, почта һәм саклык кассасы бинасы салына башлады.

Биредә халыкның рухи ихтыяҗлары турында да онытмыйлар. Быел гына да Олы Тархан, Келәш, Топшерма авылларында гыйбадәт йортлары сафка басты. Аларны төзүдә авыл халкы актив катнашты: шулай ук җирле администрация, колхоз идарәләре зур ярдәм күрсәтте.

● Яңалыклар агентлыгы хәбәр итә

Сезне яхшы отышлар көтә

Татарстандагы журналистика ветераннарының «Өмет» ассоциациясе акча-әйбер хәйрия лотереясы билетлары тарата башлады. Аның тиражы 1993 елның 20 февралендә булачак.

Бу ассоциацияне төзү фикере күптән туган иде. Әмма бүген хәйрия-мәрхәмәтлелек эшчәнлеге турында тагын һәм тагын бер кат уйларга, бу эштә уртак мөмкинлекләргә исәп тотарга туры килә. Менә шуңа күрә ассоциация үзенең оештырылуының беренче көннәреннән үк акчаны үзе эшләп табу юлларын һәм ысулларын эзли башлады.

Ассоциация президенты В. В. Куликовның әйтүенә караганда, бу оешма нәшрият эшчәнлеге белән шөгыльләнергә җыена. Оештырылуыннан соң өч ай вакыт үтү белән үк ассоциация аеруча мохтаҗлык кичерүче ветеран журналистларга матди ярдәм күрсәтә башлады. Хәзер 120 дән артык кеше үзенең пенсиясеннән тыш даими рәвештә өстәмә акча алып тора. Ул бик күп булмаса да, ветераннарның өй адресына ай саен килеп баргач, аның да файдасы сизелә, әлбәттә. Акча-әйбер лотереясы исә ассоциациянең матди мөмкинлекләрен сизелерлек арттырырга мөмкин.

Халык арасында тарату өчен барысы 4,5 миллион сумлык 300 мең билет чыгарыла. Сатудан кергән акча исәбенә отышлар итеп төрле әйберләр — мотоцикллар, суыткычлар, тегү машиналары, радиоалгычлар, сәгатьләр һәм башкалар сатып алыначак. Отышлар арасында республика газеталарына язылу да бар. Билетларны сатудан кергән акчаның яртыдан артык өлеше отышлар өчен бүлеп бирелә. Ә калган бөтен табыш хәйрия максатларына тотылачак.

Район һәм шәһәр газеталарыннан, Журналистлар берлегенең җирле оешмаларыннан киң рәвештә реклама эшен оештыру гына түгел, билетларны турыдан-туры сатуны тәэмин итү бурычы да йөкләнә: лотерея билетларын кайда, кайчан һәм кемнән сатып алырга мөмкин икәнлеген халыкның яхшы белүе кирәк.

Казан транспорты үсә

Республика хөкүмәтенең һәм шәһәр җитәкчелегенең тырышлыгы нәтиҗәсендә Казан электротранспорты яңа трамвайлар һәм троллейбуслар белән даими рәвештә тулылана бара. Күптән түгел, шушы елның октябрендә, Энгельс шәһәрендәге машина төзелеше заводыннан Казанга 20 яңа троллейбус килде. Ә ноябрь аеның беренче көннәрендә, башкалабыз кешеләрен шатландырып, тагын шундый ук бик матур ун машина кайтарылды.

— Һәрбер троллейбус безнең өчен 6 миллион сумга төште, — диде безнең хәбәрчебез белән әңгәмә вакытында шәһәр электротранспорты берләшмәсе начальнигы урынбасары Ә. Ф. Зиннәтуллин. — Тиздән бу машиналар эшкә керешәчәк.

(ТАН).

ХАТ ЮЛГА ЧАКЫРДЫ

Сезгә сәлам белән...

Мин гомерем буе колхозда эшләп пенсиягә чыккан кеше. Эштән быелгы март аенда гына туктадым. Мин 11 бала анасы, 9 малай, 2 кыз тәрбиялим. Мин 5 ел элек колхоздан ызба сорадым. Колхоз финский ызба төзергә вәгъдә бирде. Быел щитларын алып кайттылар. Колхоз УРСЖдан эшчеләр сөйләште, һәм майда тотынганнар иде. Ул ызба өчен колхоз рәисе янына керү! Йә бер әйбер юк, йә эшчеләре юк, йә бүтән сәбәп... Минем инде бармаган җирем калмады, җалоба белән. Юк файдасы. Ник миңа колхоз шундый салкын карый, безгә һаман дә йорт өлгертә алмый. Бер йортта унбер кеше торабыз. Өйләнгән улым да, өйләнмәгәннәре дә бергә. Без почет грамоталары белән эшләп хезмәт куйдык. Ә безгә бер ызба өлгертеп кертәлмиләр. Шул ызбаны комиссия килеп карасын иде, һәм тизләтеп өлгертеп бирсеннәр иде.

Теге атнада пенсионерларны җыйдылар: бернинди бүләк юк. Ул дөреслекме? Ник Кормыш авылында шундый башбаштаклык?

...Кереп 5 кило ит яздырдым, ярар, пред 3 килограммга тәзәткән. Без шул колхоздан елына 5 кило ит ала алмыйбызмы? Терлекчеләр үзебез, ике малай колхозда эшли. Күпме түзәргә була бу хәлләргә? Ник уйламыйлар алар кешегә ярдәм итүне? Мин кайчан ул ызбага керермен икән? Аны бит колхоз өлгертеп ачкычын бирергә тиеш. Моннан ярдәм булмаса, Мәскәүгә язам, «Труд» газетасына.

Сезгә сәлам белән САИМӘ АЛИЕВА, 63 яшь, пенсионерка. Кормыш авылы.

(Хат бераз кыскартылып бирелә).

...Саимә апаларның гаиләсе, чынлап та, ишле икән. Бер үк түбә астында үзләре, уллары һәм кызлары, гаилә-гаиләсезләре бергә яшәве хак сүз. Әмма гаиләнең колхозда тир түгүчеләре хакында сүз башлангач, күңелсез булып китте. Колхозда эшләүче бердәнбер уллары Фәрит... эчкечелектән дәваланырга җибәрелгән. Бу йортта яшәүче килен белән малайга килсәк, килен—Норлатта район үзәк шифаханәсендә эшли икән, ә улы Илгизәр 1991 елның 8 октябрендә үк колхоздан киткән булган. «Кече малай—армиядә, кече кыз—мәктәптә укый»,— ди Саимә апа. Калган балалары да кайсы кая урнашкан, әмма берсе дә колхозда түгел.

Өй дигәннәре үзе эчтән дә, тыштан да ныклы күренә. Эче дә иркен. Авыл өе, әлбәттә. Әмма салганда ук ишле гаиләгә исәп тотып салынганга охшый. Өй газ белән җылытыла. Таза хуҗалыкта көн итә бу олы гаилә. Абзар-кура, мунча тирәсендә дә хуҗаның ныклы кулы сизелә. Бу йорт хакындагы уйларымны колхоз комиссиясенең карары тагын бер кат раслады. Поселокның торак-коммуналь хуҗалыгы начальнигы Х. В. Морадыймов, колхозның рәвком рәисе Г. Г. Мифтахов, авыл Советы вәкиле Ф. Дербышева һәм төзүче С. А. Ильичев составындагы махсус комиссия әле көз көнендә генә Саимә апалар йортын янә дә барып караган һәм: «Йорт яшәү өчен яраклы»,—дип карар чыгарган. Эшләп хезмәт кую ягыннан берәү дә гаилә хуҗаларының гомерлек хезмәтен киметеп күрсәтергә җыенмый. Әмма бүгенге көндә алар белән чагыштыргысыз дәрәҗәдә кысанлыкта һәм начар шартларда яшәүчеләр булганда, колхозның бу гаилә теләген үти алмавы бер дә гаҗәп түгел. Ә хәзерге вакытта торак мәсьәләсендә колхоздан кичектергесез ярдәм көтүчеләр —15 ләп гаилә. Хуҗалыкта яңа йорт белән тәэмин ителү өчен төп шартлар куелган: гаиләнең торакка мохтаҗлыгы һәм аның өлкән членнарының хуҗалыкта хезмәт куюы сорала. Шуңа күрә эштән тайчанмаучы терлекче һәм механизатор гаиләләренең беренче чиратта торак белән тәэмин ителүе беркемне дә гаҗәпләндерми. Ә инде гаиләдәге 11 баланың берсе генә дә колхозда эшләп куандырмый икән, ул чагында аяк терәп яңа йорт даулап йөрү— олы гөнаһтыр ул. Һәр гаилә фатирны да, төрле өстенлекләрне дә үзе эшләгән коллективтан гына көтә ала, минемчә. Саимә апаларның башлы-күзле булган балаларына да кагыла бу. Ә инде пенсиядәге ата-ана колхозның башка членнары кебек үк арзанлы «зәңгәр ягулыктан» файдалана, 1992 елда идарәдә яздырып (квитанцияләре бар) 4 центнер кәрпә, 15 килограмм ит, 10 килограмм карабодай ярмасы алган (хатта болар инкарь ителсә дә). Шул ук хаттагы ветераннарга игътибар юк дигән сүзләр дә дөреслеккә туры килми икән, өлкәннәр көнендә хуҗалыкның барлык ветераннарын (ә алар 600 гә җыела) чәй табыны әзерләп кунакка чакырганнар. Чын күңелдән сөйләшү, очрашу булган ул. Һәр пенсионерга күчтәнәч итеп 5әр килограмм он биргәннәр. Картлар әлеге очрашуны оештыручыларга рәхмәт укып таралышканнар... Өлкәннәрне хөрмәтләү традициясенең Хафизов исемендәге колхозда күптәннән яшәп килүен дә онытмыйк. Кыскасы, Саимә апаның үпкәләргә урыны юк. Чынлап та бу йортны сала башлаганда аны төзеп бетергәч шушы гаиләгә бирергә булыр дигән фикере булган хуҗалык администрациясенең. Әмма бу гаиләнең гаризасы да, администрациянең рәсми карары да булмаган. Җәй көне йортны төзегәндә эшче куллар җитмәгәч, Саимә апаларның үзләреннән ярдәм сорап мөрәҗәгать итеп карыйлар: «Эшләгән өчен килешү нигезендә хезмәт хакы түлибез!»—диләр. Бу вакытта эшкә ярардай 3—4 ир кеше өйдә булуга карамастан, төзелешкә ярдәм итүче шулай ук булмаган. Шуңа күрә бу гаиләнең йорт хакындагы дәгъвасына һәм аның хакындагы сүзгә шушы урында нокта кую дөресрәк булыр.

...Саимә апаларга кереп барганда аларга ызандаш кечкенә генә иске йорт күзгә чалынган иде. Аяклар үзеннән-үзе шул якка атлады. 76 яшьлек ялгыз апа яши икән анда. Идарә вәкиле белән без килеп кергәндә йорт хуҗасы Миннегөл апа Моратова авырып ята иде. Өен утын ягып җылыта икән, миче суынган, идәннәр салкын. Пөхтә генә бүлмәсенә җанлылык өстәп мәчесе йөри. Апа үзе, без кергәч, урыныннан торып утырды. «Кыш чыгарга ел саен кызына—Казанга китә. Менә быел да барырга туры килә инде... Ничә ел өен яңартырга вәгъдә итәбез, әмма быел да шуны башкара алмадык...» диде идарә вәкиле акланып. Миннегөл апа үзе ни үтенеп, ни үпкәләп берни әйтмәде... Өметсез кыяфәттә кул гына селтәде... Менә кемгә өй хакында аяк терәп сөйләшсә дә ярар иде, дип уйладым эчемнән генә... Миннегөл апа да гомере буе шушы колхозда эшләгән бит. Ә инде яшьлеге, бөтен тормышы узган шушы нигездә картайгач та яшәргә тели икән, йортның тузган дип кенә аны таш калага озатырга беркемнең дә хакы юк, ләбаса! Менә ул чынлап та торакка мохтаҗ!

x x x

Югарыга карап фикер ит, Түбәнгә карап хөкем ит, Үзеңә карап шөкер ит,—дигән сүз бар халыкта. Халыкның үз гомере буе тупланып килгән зирәк акылы бу. Кызулык, үҗәтлек белән язылган үпкәле хатлар алган саен, хат авторларының исенә төшерәсе килә шушы акыллы киңәшне. Менә бүген дә Саимә апа хатында күтәрелгән мәсьәләне урынга барып тикшергәч, күңелдә янәдән шундый теләк туды...

Саимә апага да үпкәләп-янап редакциягә хат язудан элек ызандаш күршеләренә—уңга да, сулга да күз салу кирәк иде. Әгәр күз салса, һичшиксез, Саимә апа олыларча сабырлык белән: «Аллага шөкер, булганына канәгать!»—дип куаныр гына иде...

К. ҖАМАЛЕТДИНОВА.

РЕДАКЦИЯДӘН: мәкалә басылуга әзерләнгәндә Саимә апаның улы Илгизәрнең янәдән колхозга эшкә кайтуы хакында хәбәр иттеләр.

Гавана сигарасы туган җирдә

1492 елда Христофор Колумб корабле Баракоз (Куба) районында якорь ташлаганнан соң ярга чыккан моряклар гаҗәеп яңалык алып кайтканнар, дип сөйлиләр. Яр буенда алар авызларына билгесез булган үсемлек яфракларыннан торба ясап капкан һәм шуннан төтен өреп йөрүче индеецларны күргәннәр.

Шулай итеп, «Никотина табакум» исеме алган үсемлек бөтен дөньяга тарала. Старый Свет халкы өчен дә тәмәке тарту гадәткә кереп китә һәм бу «иблискә» каршы көрәшү өчен бернинди көч табылмый.

Куба борын-борыннан тәмәкенең югары сортлары белән дан тоткан. Шушы кечкенә генә илдә бу культура 70 мең гектар мәйдан били. Куба тәмәке үстерү белән шөгыльләнә, әмма беренчелек Пинар-Дель-Рио провинциясендәге Вуэльта Абахо районына туры килә. Бөтен дөньяга танылган Гавана сигараларын биредә ясыйлар. Элеккечә үк аны кулдан эшлиләр, бик көчле тәмәкенең кара сортлары аның нигезен тәшкил итә.

РӘСЕМНӘРДӘ: Пинар-Дель-Рио провинциясендә тәмәке плантациясе; анда тәмәке үстерү өчен туфракны әйбәтләп әзерлиләр, ноябрьдә утырта башлыйлар;

тәмәке яфракларын сортларга аералар. Аларны киштәләргә элеп 45 көнгә озак «ялга» куялар. Бу вакытта тәмәке дымлылыгы һәм температурасы даими күзәтелеп тора торган агач йортларда саклана;

мастер өстәленә күләме белән тигез һәм чистартылган яфраклар килә. Аның куллары искиткеч тигез, оста хәрәкәт итәләр, әгәр аз гына ялгышса, яфрак тигезсез булса да ярамый, аны шунда ук тигезләп кисәләр. Биредә сигара җитештерү отходсыз, чөнки яраксызга чыгарылган сигара тәмәке ясауга китә.

Пресс-Латин-ТАСС фотосы.

План арттырып үтәлде

Норлат-Октябрь кинэчелтәре кино хезмәтен пропагандалауга зур урын бирә. Коллектив айдан-айга үзенә җиткерелгән планнарын үтәп килә. Быелның 10 аенда, мәсәлән, тулай җыем авыл җирендә 184 процентка, шәһәр буенча 303 процентка башкарылды. Бу күркәм хезмәт күрсәткечләре нигезендә коллектив членнарының намуслы хезмәте ята.

Киномеханиклар Киекледән —Әнвәр Исламов. Түбән Норлаттан—Шәриф Шәйдуллин, Салдакайдан —Пантелий Рудин, Гәйтәннән —Гурий Глухин. Иске Чаллыдан —Петр Синдряков, Түбән Чаллыдан —Михаил Васильев тырышлыгын билгеләп үтәсе килә. Әнә шулай бердәм тырышлык нәтиҗәсендә коллективта югары эш нәтиҗәсе һәм сәламәт хезмәт атмосферасына ирешелгән.

Л. ВАСИЛЬЕВА.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

СИШӘМБЕ
1 ДЕКАБРЬ

ТАТАРСТАН КАНАЛЫ

7.00—8.00 «Чулпан». Информацион-музыкаль программа.
18.50 «Хәрәкәт иминлеге өчен».
19.00 Татарстан.
19.30 «СПИД— гасыр проблемасы».
19.50 Әлли-бәлли-бәү.
20.00 «Борынгы татар халык җырлары». Лена Бичарина башкара.
20.15 Кинореклама.
20.20 Тапшырулар программасы.

ОСТАНКИНО КАНАЛЫ

6.00, 9.00, 12.00, 15.00 Яңалыклар.
6.20 Иртәнге гимнастика.
6.30 Иртә.
8.45 Фирма гарантия бирә.
9.20 «Жозеф Бальзамо». Нәфис фильм. 1 нче серия.
10.20 «Футбол күзәтү».
10.50 Мультфильм.
11.30 «Тормыш ваклыклары». 9 нчы серия.
12.20 «Шерлок Холмс һәм доктор Ватсон маҗаралары». 1 нче серия.
13.25 «Телеграмма». Нәфис фильм.
13.55 «Хатыннарны саклагыз» Нәфис фильм. 1 нче серия.
15.25 «Эшлекле хәбәр».
15.40 «Блокнот».
15.45 «Рус музыкасы сәхифәләреннән».
16.15 Мультфильм.
17.05 «Безнең музыкаль клуб».
17.50 Пресс-экспресс.
18.00 Яңалыклар.
18.20 «Яшәүгә хокук».
19.00 «Жозеф Бальзамо». Нәфис фильм.1 нче серия.
20.00 Тема.
20.45 Тыныч йокы, нәниләр.
21.00 Яңалыклар.
21.40 «Тәвәккәллек группасы». Нәфис фильм. 1 нче серия.
22.45 «Хәрби ревю».
23.20 Документаль фильм.
00.00 Яңалыклар.
00.25 А. Скрябин. Өченче симфония. «Илаһи поэма».

«РОССИЯ» КАНАЛЫ

8.00 Хәбәрләр.
8.20 Эшлекле кешеләр заманы.
8.55 «Ретушьсыз».
9.55 Россия Федерациясе халык депутатларының VII съезды ачылу.
12.00 «Улочка». Нәфис фильм.
13.20 Мультфильм.
13.40 Крестьян мәсьәләсе.
14.00 Хәбәрләр.
16.00 Телебиржа.
16.30 «Тылсымлы лампа янында».
17.00 Яңалыклар.
18.00 «Раскол булмас».
18.15 Телекүпер. Санкт-Петербург—Вашингтон.
20.25 «Санта Барбара».
21.15 «Могиканнар». Лев Додин.
21.55 Съезд эше турында отчет.
00.35 «Ихтирамлы булыйк». Режиссер Николай Акимов.

ЧӘРШӘМБЕ
2 ДЕКАБРЬ

ТАТАРСТАН КАНАЛЫ

7.00—8.00 «Чулпан». Информацион-музыкаль программа.
18.40 «Шигърият». Флера Гыйззәтуллина.
19.00 Татарстан.
19.30 Реклама курьеры.
19.35 «Түгәрәк өстәл». Бөтендөнья инвалидлар көненә карата.
20.15 «Әлли-бәлли-бәү».
20.20 Тапшырулар программасы.

ОСТАНКИНО КАНАЛЫ

6.00, 9.00, 12.00, 15.00 Яңалыклар.
6.20 Иртәнге гимнастика.
6.30 Иртә.
8.45 Фирма гарантия бирә.
9.20 «Жозеф Бальзамо». Нәфис фильм. 2 нче серия.
10.20 «Безнең музыкаль клуб».
11.00 Мультфильмнар.
11.30 «Россиядән хат». Документаль фильм.
12.20 Шерлок Холмс һәм доктор Ватсон маҗаралары». 2 нче серия.
13.25 «Күзеңне йом». Нәфис фильм.
13.55 «Хатыннарны саклагыз». Нәфис фильм. 2 нче серия.
15.25 Телемикст.
16.10 «Блокнот».
16.15 Мультфильм.
17.05 «Безнең арада, кызлар арасында».
17.50 Пресс-экспресс.
18.00 Яңалыклар.
18.25 «Останкино» тәкъдим итә.
19.00 «Жозеф Бальзамо». 2 нче серия.
20.05 «Театрда очрашулар».
20.45 Тыныч йокы, нәниләр.
21.00 Яңалыклар.
21.40 «Тәвәккәллек группасы». 2 нче серия.
22.45 «Кара ящик».
23.15 «М. Магомаев кунакта».
00.00 Яңалыклар.

«РОССИЯ» КАНАЛЫ

8.00 Хәбәрләр.
8.20 Эшлекле кешеләр заманы.
8.55 Док. фильм.
9.45 «Параллельләр».
10.00 «Ихтирамлы булыйк». Режиссер Николай Акимов.
10.30 «Коллекционер».
10.45 «Ак карга».
12.00 «Профессор Доэльның васыяте». Нәфис фильм.
13.35 Тинко.
13.40 Крестьян мәсьәләсе.
14.00 Хәбәрләр.
16.00 «Бизнес: яңа исемнәр».
16.15 «Бадабоки».
16.35 «Беренче тайм».
16.50 Яңалыклар.
17.05 «Ерак Көнчыгыш».
17.50 Христиан программасы.
18.20 Съезд көндәлеге.
18.35 «Кар—язмышым минем». 1 нче серия.
20.25 «Санта Барбара».
21.15 «Ат». Өлкәннәр өчен мультфильм.
21.25 «Ляпсус».
21.50 «ЭКС» программасы.
22.00 Съезд эше турында отчет.
23.00 Хәбәрләр.
23.25 Спорт каруселе.
23.30 Съезд эше турынла отчет.

ПӘНҖЕШӘМБЕ
3 ДЕКАБРЬ

ТАТАРСТАН КАНАЛЫ

7.00—8.00 «Чулпан». Информацион-музыкаль программа.
18.50 Мультфильм.
19.00 Татарстан.

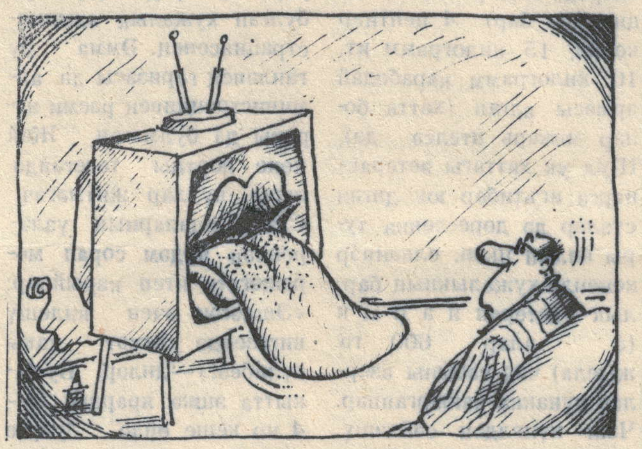

19.30 «Ничек яшисең: театр». Казан дәүләт татар яшьләр театры.
20.15 Әлли-бәлли-бәү.
20.20 Тапшырулар программасы.

ОСТАНКИНО КАНАЛЫ

6.00, 9.00, 12.00, 15.00 Яңалыклар.
6.20 Иртәнге гимнастика.
6.30 Иртә.
8.45 Фирма гарантия бирә.
9.20 «Жозеф Бальзамо». 3 нче серия.
10.25 Г. Беседина җырлый.
10.40 Мультфильм.
11.00 «Талантлар һәм аңа баш иючеләр».
12.20 «Шерлок Холмс һәм доктор Ватсон маҗаралары». 3 нче серия.
13.20 Нәфис фильм.
15.25 Телемикст.
16.10 Блокнот.
16.15 Мультфильм.
17.20 «Шәфкатьлелеккә хокук».
17.50 Пресс-экспресс.
18.00 Яңалыклар.
18.15 «...уналтыга кадәр һәм өлкәнрәкләргә».
19.00 «Жозеф Бальзамо». 3 нче серия.
20.05 Россиядә Букер әдәбият премиясе.
20.45 Тыныч йокы, нәниләр.
21.00 Яңалыклар.
21.40 «Миллион» лоттосы.
22.10 «Тәвәккәллек группасы». 3 нче серия.
23.15 А. Эйзен борынгы рус романсларын җырлый.
23.25 «Максима».
00.00 Яңалыклар.

«РОССИЯ» КАНАЛЫ

8.00 Хәбәрләр.
8.20 Эшлекле кешеләр заманы.
8.55 «Монстр». 7 нче фильм.
9.50 «Өй клубы».
10.05 «Абзац».
10.35 «Джентльмен-шоу».
11.05 «Нота Бене» студиясе.
12.00 «Санта Барбара».
13.35 Тинко.
13.40 Крестьян мәсьәләсе.
14.00 Хәбәрләр.
16.00 «Ноу-хау».
16.30 «Айболит-92». 1 нче кисәк.
17.00 Яңалыклар.
17.15 «Европа—Азия».
18.00 «НАТОдан репортаж».
20.25 «Санта Барбара».
21.15 Хроно.
21.45 «ВКВ».
21.55 Съезд эше турында отчет.
23.00 Хәбәрләр.
23.25 Спорт каруселе.
23.30 Съезд эше турында отчет.

ҖОМГА
4 ДЕКАБРЬ

ТАТАРСТАН КАНАЛЫ

7.00—8.00 «Чулпан». Информацион-музыкаль программа.
18.50 Киносәяхәтчеләр альманахы.
19.00 Татарстан.
19.30 Реклама курьеры.
19.35 «Видеоспорт».
19.50 «Җомга көн кич белән». Альманах.
20.20 Тапшырулар программасы.

ОСТАНКИНО КАНАЛЫ

6.00, 9.00, 12.00, 15.00 Яңалыклар.
6.20 Иртәнге гимнастика.
6.30 Иртә.
8.45 Фирма гарантия бирә.
9.20 «...уналтыга кадәр һәм өлкәнрәкләргә».
10.00 Концерт.
10.10 Мультфильмнар.
10.40 Сәяхәтчеләр клубы.
11.30 «Америка М. Таратута белән».
12.20 «Дустым минем». Нәфис фильм.
15.25 Бридж.
15.50 Бизнес-класс.
16.05 Блокнот.
16.10 Мультфильм.
17.00 Ф. Баксман. Ж.Бизеның «Кармен» темасына скрипка белән фортепиано өчен фантазия.
17.10 Үзәк.
17.50 Пресс-экспресс.
18.00 Яңалыклар.
18.25 «Останкино» тәкъдим итә.
18.50 «Кеше һәм закон».
19.25 «Америка М. Таратута белән».
19.50 Могҗизалар кыры.
20.45 Тыныч йокы, нәниләр.
21.00 Яңалыклар.
21.40 «Монсо үзәнлеге мәетләре». Нәфис фильм.
23.10 «Сәяси бюро».
23.40 «Музобоз».
00.45 «Атна кешесе».
01.00 «Йолдызлы яңгыр».

«РОССИЯ» КАНАЛЫ

8.00 Хәбәрләр.
8.20 Эшлекле кешеләр заманы.
9.00 «XX гасыр». Документаль фильм.
10.00 «Алтын шпора».
10.30 «Антон Чеховның җәйге каникуллары».
11.30 «Кропоткинскидагы музыкаль кичәләр».
12.00 «Санта Барбара».
12.50 «Ял».
13.00 «НАТОдан репортаж».
12.50 ТВ-ателье.
13.05 Сагышлы утырмалар.
13.35 Тинко.
13.40 Крестьян мәсьәләсе.
14.00 Хәбәрләр.
16.00 Телебиржа.
16.30 «Айболит-92». 2 нче кисәк.
17.00 Яңалыклар.
17.15 «Шулай да мин ышанам».
17.45 «М-трест».
18.00 «Чыганаклар».
18.30 «Съезд көндәлеге».
20.25 Нәфис фильм.
22.00 Съезд эше турында отчет.
23.00 Хәбәрләр.
23.25 Спорт каруселе.
23.30 Съезд эше турында отчет.

4. Ревматизм аякта булса, аяк формасындагы капчыклар тегеп каен яфрагы тутырырга. Авыруның аякларын шул капчыкларга тыгып яткырырга. Аяклар бик нык тирләр, мунчадагы кебек. Яфраклар юешләнсә, алмаштырырга кирәк. Бу сеансны берничә тапкыр кабатларга.

5. Халык медицинасын өйрәнүчеләр раславынча, каен бөресеннән ясалган дарулар киң кулланыла.

Бөреләрне суда яки спиртта тотып төнәтмә ясыйлар. Шуның белән уыналар. Кайвакыт тирләү өчен кайнар суда пешереп эчәләр. Каен бөресеннән мазь бик көчле һәм тәэсирле чара булып исәпләнә.

Мазь болай ясала. 700 грамм сыер мае алына. Майны каен бөреләре белән чиратлаштырып балчык чүлмәккә салырга. 1,5 сантиметр май катламына шулкадәре үк бөре җәяргә. Чүлмәк тулганчы шулай кабатларга. Аннары чүлмәкне каплап, камыр белән сылап, 24 сәгатькә мичкә утыртырга. Соңыннан майны сыгып алып 7—8 грамм камфара өстәргә. Майның өстен каплап салкын урында тотарга. Йоклар алдыннан авырткан җирләрне уарга.

6. Ревматизмны кырмыскалар белән дәвалау киң таралган. Берничә ысулын тәкъдим итәбез:

а) кырмыска оясын тулысы (кырмыскалары, йомыркалары, чүбе) белән алырга. Ревматикның авырткан урыннарын марля белән капларга да шушыларны салырга. Кул-аякларны паралич сукканда да кулланырга мөмкин бу чараны.

АШКАЗАНЫ АВЫРТСА

. Ике аш кашыгы ак майны, ике йомырка сарысын, бер чәй калагы бодай онын шул ук күләмдә бал белән кушарга. Көненә берничә мәртәбә бер бал калагы эчәргә.

⊙ ⊙ ⊙

Язын каен суы эчү файдалы.

Мөхәррир урынбасары Р. З. АЙЗАТУЛЛИН

Учредительләр: редакциянең хезмәт коллективы һәм халык депутатларының Октябрь районы Советы.

Редакциянең адресы: 423000, Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19. Телефоннар: мөхәррир 2—12—14, 2—22—81; мөхәррир урынбасары һәм Советлар тормышы бүлеге 2—10—44, рус теленә тәрҗемә итү буенча мөхәррир урынбасары 2—14—16, чуваш теленә тәрҗемә итү буенча мөхәррир урынбасары 2—15—63; авыл хуҗалыгы бүлеге 2—10—44; яңалыклар һәм промышленность бүлеге 2—22—51, җаваплы секретарь, хатлар, массалар белән эшләү, радиотапшырулар бүлеге, бухгалтерия һәм реклама бүлеге 2—18—67; фотокорреспондент 2—15—63.

Газетаның басылу сыйфаты турында типография директорына түбәндәге телефон белән мөрәҗәгать итәргә: 2-10-54.

Газетаны Фидания ХӘЙРЕТДИНОВА җыйды. Нина ТОЛМАЧЕВА верстка ясады. Наташа ЛУКОЯНОВА басты. Корректор—Зөлфия ВӘЛИЕВА. Күләме—1 басма табак.

Газетада язмалары басылган авторларның фикерләре бу әле редакция фикере дигән сүз түгел.

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә. Татарстан Республикасы информация һәм матбугат Министрлыгының Норлат-Октябрь типографиясе.

Тираж 3751. Заказ 143.